

PROGRAM KURSU SPECJALISTYCZNEGO
ONKOLOGIA GINEKOLOGICZNA
dla położnych

02. LUT. 2017
Warszawa, dnia .....

Zatwierdził
Minister Zdrowia

Z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
PODSEKRETAŃ STANU...

Marek Tombarkiewicz

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹

1. **dr n. med. Bożena Kulesza-Brończyk** – Przewodnicząca Zespołu; Zakład Położnictwa, Ginekologii i Opieki Położniczo-Ginekologicznej Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
2. **dr n. med. Dorota Ćwiek** – Konsultant Wojewódzki w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego i położniczego, Samodzielna Pracownia Umiejętności Położniczych Wydział Nauk o Zdrowiu, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

RECENZENCI PROGRAMU

1. **prof. dr hab. n. med. Zbigniew Kojs** – Konsultant krajowy w dziedzinie ginekologii onkologicznej
Klinika Ginekologii Onkologicznej, Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Oddział w Krakowie
2. **dr n. med. Anna Koper** – Konsultant krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa onkologicznego
Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka w Bydgoszczy

---

¹ Powołany Zarządzeniem Nr 71/15 Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych z dnia 31 sierpnia 2015r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1251 z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Efekty kształcenia wskazane w programie kursu specjalistycznego **Onkologia ginekologiczna, dla położnych** są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów kształcenia gwarantuje, że każdy uczestnik kursu specjalistycznego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz systemu kształcenia.

Cel kształcenia

Przygotowanie położnej do sprawowania kompleksowej opieki onkologicznej nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodowego i piersi.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu specjalistycznego w kontakcie z wykładowcą/opiekunem stażu wynosi **140** godzin dydaktycznych:

zajęcia teoretyczne – **70** godzin;

zajęcia praktyczne – **70** godzin.

Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych. Oznacza to, że 90% łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację programu nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 14 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu specjalistycznego odpowiedzialny jest organizator kształcenia.

Planując realizację kształcenia organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu specjalistycznego, który w szczególności określa:
  - organizację;
  - zasady i sposób naboru osób;
  - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
  - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne i praktyczne;
  - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
2. Powołać kierownika kursu specjalistycznego.

Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:

- współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
  - przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
  - ocenianie placówek szkolenia praktycznego wg specyfiki i organizacji zajęć;
  - pomaganie w rozwiązywaniu problemów;
  - udzielanie indywidualnych konsultacji uczestnikom kursu;
  - zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.

4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.
5. Powołać w uzgodnieniu z kierownikiem kursu opiekunów szkolenia praktycznego, którzy powinni być merytorycznymi pracownikami placówek, w których odbywa się szkolenie praktyczne. Do zadań opiekuna szkolenia praktycznego należy:
  - instruktaż wstępny (zapoznanie z celem szkolenia praktycznego z organizacją pracy, wyposażeniem placówki, jej personelem, zakresem udzielanych świadczeń i in.);
  - instruktaż bieżący (organizacja i prowadzenie zajęć, kontrola nad ich prawidłowym przebiegiem, pomoc w rozwiązywaniu problemów i in.);
  - instruktaż końcowy (omówienie i podsumowanie zajęć, zaliczenie świadczeń zdrowotnych określonych w programie kształcenia, ocena uzyskanych wiadomości i umiejętności).
6. Zapewnić bazę dydaktyczną do szkolenia teoretycznego, dostosowaną do liczby uczestników kursu.
7. Zapewnić środki dydaktyczne, o których mowa w programie poszczególnych modułów.
8. Dobierać placówki stażowe zgodnie z planem nauczania, w których możliwe będzie zdobywanie umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych świadczeń zdrowotnych.
9. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów kształcenia:

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania teoretycznego i praktycznego, w tym świadczeń zdrowotnych przewidzianych w programie kształcenia).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1251 z późn. zm.) kurs specjalistyczny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej, albo egzaminem praktycznym.
Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia, z uwzględnieniem zakresu, w jakim prowadzony jest kurs specjalistyczny.

2. OGÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Zaświadczenie o ukończeniu kursu specjalistycznego *Onkologia ginekologiczna* otrzymuje położna, która:

1) w zakresie wiedzy posiada:

- wiedzę w zakresie prowadzenia profilaktyki chorób nowotworowych narządu rodniczego i piersi;
- wiedzę z zakresu ginekologii onkologicznej, niezbędną do sprawowania kompleksowej opieki nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodniczego i piersi w różnych etapach choroby;
- znajomość regulacji prawnych i norm etycznych odnoszących się do wykonywania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres opieki nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodniczego i piersi.

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- promować Populacyjny Program Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy oraz Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi;
- świadczyć samodzielnie opiekę nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodniczego i piersi;

- wdrożyć działania edukacyjne i przygotować chorą i jej rodzinę do samoopieki, samoobserwacji i samopielęgnacji;
- korzystać z aktualnej wiedzy dla zapewnienia wysokiego poziomu opieki nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodnoego i piersi;
- udzielać samodzielnie określonych świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych i edukacyjnych kobiecie z chorobą nowotworową narządu rodnoego i piersi, zgodnie z zasadami etyki zawodu i poszanowaniem praw pacjenta.

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność i autonomię pacjentki bez względu na jej wiek, płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz pochodzenie narodowe i etniczne;
- przestrzega praw pacjenta, zasady etyki ogólnej i zawodowej;
- współpracuje z chorą i jej rodziną, zespołem terapeutycznym oraz z grupami wsparcia i samopomocy;
- rzetelnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe odpowiadając za jakość wykonanych usług i stale aktualizuje wiedzę.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. przedstawia epidemiologię nowotworów narządu rodnoego i piersi;
- W2. omawia etiologię chorób nowotworowych narządu rodnoego i piersi;
- W3. omawia zasady działań profilaktycznych w zakresie nowotworów narządu rodnoego i piersi; szczepienia HPV i samobadanie piersi;
- W4. wyjaśnia aktualne wytyczne pobierania wymazu cytologicznego;
- W5. charakteryzuje założenia Populacyjnego Programu Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy oraz Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi;
- W6. charakteryzuje rolę stresu w życiu człowieka, jego fazy oraz reakcje obronne w sytuacjach stresowych;
- W7. opisuje potrzeby i emocje związane z otrzymaniem niepomyślnej diagnozy;
- W8. charakteryzuje zasady komunikacji z kobietą chorą onkologicznie i jej rodziną;
- W9. wyjaśnia problemy psychologiczne kobiet po mastektomii i po operacji usunięcia narządu rodnoego;
- W10. przedstawia zasady wsparcia psychicznego pacjentki chorej onkologicznie i jej rodziny;
- W11. przedstawia problem stresu w pracy personelu medycznego świadczącego opiekę nad kobietą z chorobą nowotworową w obrębie narządu rodnoego i piersi;
- W12. charakteryzuje metody stosowane w diagnostyce nowotworów narządu rodnoego;
- W13. charakteryzuje poszczególne nowotwory narządu rodnoego pod względem etiologii, rozpoznania histopatologicznego, objawów klinicznych, podziału na stopnie kliniczne wg FIGO oraz zaawansowania nowotworu TNM;
- W14. omawia współczesne metody postępowania terapeutycznego w nowotworach narządu rodnoego w zależności od stopnia zaawansowania nowotworu;
- W15. omawia procedury przygotowania pacjentki do leczenia operacyjnego z powodu nowotworu narządu rodnoego oraz zasady opieki nad pacjentką po zabiegu;
- W16. przedstawia przygotowanie pacjentki do radioterapii, brachyterapii, teleradioterapii oraz zasady opieki po zabiegu;
- W17. opisuje przygotowanie pacjentki do chemioterapii i opiekę po podaniu leków;
- W18. charakteryzuje opiekę nad pacjentką z nowotworem narządu rodnoego poddaną hormonoterapii;

- W19. przedstawia objawy, metody rozpoznawania powikłań po chemioterapii oraz omówi sposoby zapobiegania im i ich leczenia;
- W20. przedstawia objawy, metody rozpoznawania powikłań po radioterapii, chemioterapii, hormonoterapii, immunoterapii oraz sposoby zapobiegania im i ich leczenia;
- W21. charakteryzuje zasady wczesnej rehabilitacji kobiety leczonej z powodu nowotworu narządu rodowego;
- W22. przedstawia przygotowanie pacjentki poddanej leczeniu z powodu nowotworów narządu rodowego do samoopieki oraz rodziny do opieki nad pacjentką;
- W23. charakteryzuje objawy kliniczne nowotworów piersi i metody ich diagnozowania;
- W24. przedstawia klasyfikację kliniczną nowotworów piersi;
- W25. opisuje metody leczenia nowotworów piersi;
- W26. omawia procedury przygotowania pacjentki do zabiegu operacyjnego z powodu choroby nowotworowej piersi oraz procedury pielęgnacji po zabiegu;
- W27. omawia zasady przygotowania pacjentki do samoopieki w domu po leczeniu choroby nowotworowej piersi;
- W28. wskazuje grupy wsparcia dla kobiet po mastektomii i omawia zasady oraz cele działania klubu „Amazonki”;
- W29. omawia zasady informowania pacjentki po mastektomii o możliwościach wykonania rekonstrukcji piersi lub protezy piersi;
- W30. przedstawia rehabilitację wczesną i późną kobiety po operacji nowotworu piersi;
- W31. przedstawia zasady opieki nad pacjentką po odtworzeniu piersi i zasady rehabilitacji po zabiegu odtwórczym;
- W32. omawia specyfikę opieki nad pacjentką w terminalnej fazie choroby nowotworowej;
- W33. omawia opiekę nad pacjentką z objawami niepożądanymi wynikającymi z procesu chorobowego lub leczenia oraz sposoby zapobiegania tym powikłaniom;
- W34. omawia zasady oceny możliwości pacjentki i jej rodziny w zakresie samoopieki w terminalnej fazie choroby nowotworowej;
- W35. przedstawia definicję bólu i pojęcia z nim związane;
- W36. zna mechanizmy powstawania bólu przewlekłego;
- W37. wyjaśnia metody diagnostyki i monitorowania bólu nowotworowego;
- W38. charakteryzuje leki z drabiny analgetycznej mające zastosowanie w leczeniu bólu przewlekłego i ostrego;
- W39. opisuje metody leczenia bólu w terminalnej fazie choroby nowotworowej;
- W40. przedstawia istotę psychoterapii, jako metodę wspomagającą w farmakologicznym leczeniu bólu nowotworowego;
- W41. omawia zasady edukacji pacjentki lub/i jej rodziny w zakresie podawania i świadomego dozowania leków przeciwbólowych oraz monitorowania bólu nowotworowego.

W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. prowadzić działania profilaktyczne w zakresie nowotworów narządu rodowego i piersi;
- U2. przeprowadzić badanie piersi i ocenić gruczoł piersiowy;
- U3. pobrać wymaz cytologiczny z szyjki macicy zgodnie z najnowszymi zaleceniami i zabezpieczyć pobrany materiał;
- U4. promować Populacyjny Program Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy oraz Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi;
- U5. udzielać wsparcia psychicznego kobiecie leczonej z powodu choroby nowotworowej i jej rodzinie oraz umożliwić zaspokojenie potrzeby opieki duchowej;
- U6. rozpoznać fazy stresu i wdrożyć adekwatne postępowanie;
- U7. ocenić stan psychiczny kobiety z nowotworem narządu rodowego lub piersi;

- U8. komunikować się z chorą i jej rodziną;
- U9. przygotować psychicznie pacjentkę do różnych form terapii i walki z nowotworem;
- U10. współpracować z grupami wsparcia w chorobach onkologicznych;
- U11. zastosować metody pomocy psychologicznej wobec chorej z nowotworem narządu rodnoego lub piersi;
- U12. wskazać pacjentce możliwości rehabilitacji fizycznej i psychicznej;
- U13. uczestniczyć w diagnostyce chorób nowotworowych narządu rodnoego oraz w przygotowaniu kobiety do badania;
- U14. interpretować wyniki badań diagnostycznych stosowanych w ginekologii, w tym badania cytologicznego;
- U15. przygotować pacjentkę do operacyjnego leczenia choroby nowotworowej narządu rodnoego oraz sprawować opiekę po zabiegu;
- U16. wdrożyć adekwatne postępowanie w powikłaniach wynikających z procesu leczenia lub procesu chorobowego;
- U17. sprawować opiekę nad pacjentką poddaną leczeniu metodą brachyterapii lub teleterapii, a także udzielić informacji na temat zasad zachowania się pacjentki podczas leczenia tymi metodami;
- U18. przygotować pacjentkę do chemioterapii oraz planować i realizować opiekę;
- U19. przygotować pacjentkę z nowotworem narządu rodnoego do radioterapii, planować i realizować opiekę podczas radioterapii i po jej zakończeniu;
- U20. zapobiegać skutkom ubocznym chemioterapii i radioterapii oraz wdrożyć adekwatne postępowanie w przypadku wystąpienia powikłań;
- U21. edukować pacjentkę i jej rodzinę w zakresie rehabilitacji wczesnej kobiet po leczeniu onkologicznym narządu rodnoego;
- U22. planować postępowanie pielęgnacyjno-terapeutyczne u pacjentki z nowotworem narządu rodnoego;
- U23. opracować plan opieki i organizować proces pielęgnowania pacjentki poddanej leczeniu w oddziale onkologii ginekologicznej;
- U24. uczestniczyć w różnych metodach diagnostyki chorób nowotworowych piersi, przygotować pacjentkę i asystować do badań diagnostycznych;
- U25. przygotować psychicznie i fizycznie pacjentkę do leczenia operacyjnego nowotworu piersi (mastektomii);
- U26. zaplanować i realizować opiekę nad pacjentką po mastektomii;
- U27. pielęgnować ranę pooperacyjną po mastektomii;
- U28. wdrożyć działania rehabilitacyjne po mastektomii we wczesnym i późnym okresie pooperacyjnym;
- U29. przestrzegać zasad rehabilitacji po mastektomii oraz instruować pacjentkę z zakresu ćwiczeń obręczy barkowej i masażu ułatwiającego odpływ chłonki;
- U30. udzielić wsparcia psychicznego pacjentce i jej rodzinie;
- U31. przestrzegać zasad leczenia systemowego i skojarzonego nowotworu piersi;
- U32. sprawować opiekę pielęgniarzką podczas skojarzonego leczenia nowotworu piersi;
- U33. przygotować pacjentkę do protezowania, poinformować o rodzajach i sposobach protezowania;
- U34. udzielić wskazówek pacjentce i jej rodzinie na temat samopielęgnacji oraz rehabilitacji po wypisaniu ze szpitala;
- U35. planować i realizować działania mające na celu zapobieganie powikłaniom wynikającym z mastektomii i operacji odtwórczych piersi;
- U36. ustalić priorytety w pielęgnowaniu pacjentki w terminalnej fazie choroby nowotworowej;
- U37. sprawować opiekę nad chorą w terminalnej fazie choroby;

- U38. planować i realizować działania mające na celu zapobieganie powikłaniom wynikającym z terminalnej fazy choroby oraz sprawować opiekę w sytuacji wystąpienia powikłań;
- U39. edukować pacjentkę i jej rodzinę w zakresie opieki w terminalnej fazie choroby nowotworowej;
- U40. rozpoznawać nasilenie i monitorować ból ostry, przewlekły, nowotworowy;
- U41. wdrażać obowiązujące metody leczenia bólu nowotworowego;
- U42. udzielać wsparcia psychicznego kobiecie leczonej z powodu choroby nowotworowej i jej rodzinie oraz umożliwić zaspokojenie potrzeby opieki duchowej;
- U43. przestrzegać zasad postępowania z pacjentką wyniszczoną z powodu choroby nowotworowej, udzielać wsparcia rodzinie w okresie umierania osoby bliskiej.

W zakresie kompetencji społecznych uczestnik kursu:

- K1. posługuje się zasadami etyki ogólnej i zawodowej w opiece nad pacjentką i jej rodziną oraz okazuje szacunek dla różnic światopoglądowych i kulturowych osób powierzonych opiece;
- K2. przestrzega praw pacjenta;
- K3. przejawia odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i osób powierzonych opiece;
- K4. wspiera kobietę w sytuacjach trudnych oraz wykazuje gotowość do działania w przypadku problemów pacjentki;
- K5. współpracuje z zespołem terapeutycznym oraz z grupami wsparcia i samopomocy.

4. PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Liczba godzin teorii	Miejsce realizacji stażu	Liczba godzin stażu	Łączna liczba godzin kontaktowych
I	Rola i zadania położnej w zakresie onkologii ginekologicznej	10	-	-	10
II	Opieka nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodnoego	25	Oddział ginekologii onkologicznej	35	60
III	Opieka nad kobietą z chorobą nowotworową piersi	19	Oddział chirurgiczny (w którym wykonywane są zabiegi mastektomii)	35	54
IV	Opieka nad kobietą w terminalnej fazie choroby	16	-	-	16
Łącznie		70		70	140*

* Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych. Oznacza to, że 90% łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację programu nie podlega zmianie. Wskazane 10%, co stanowi nie więcej niż 14 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.

5. MODUŁY KSZTAŁCENIA**5.1 MODUŁ I**

Nazwa modułu	ROLA I ZADANIA POŁOŻNEJ W ZAKRESIE ONKOLOGII GINEKOLOGICZNEJ
Cel kształcenia	Przygotowanie położnej do prowadzenia działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie nowotworów narządu rodniego i piersi.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W1. przedstawia epidemiologię nowotworów narządu rodniego i piersi;</p> <p>W2. omawia etiologię chorób nowotworowych narządu rodniego i piersi;</p> <p>W3. omawia zasady działań profilaktycznych w zakresie nowotworów narządu rodniego i piersi; szczepienia HPV i samobadanie piersi;</p> <p>W4. wyjaśnia aktualne wytyczne pobierania wymazu cytologicznego;</p> <p>W5. charakteryzuje założenia Populacyjnego Programu Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy oraz Populacyjnego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Piersi;</p> <p>W6. charakteryzuje rolę stresu w życiu człowieka, jego fazy oraz reakcje obronne w sytuacjach stresowych;</p> <p>W7. opisuje potrzeby i emocje związane z otrzymaniem niepomyślniej diagnozy;</p> <p>W8. charakteryzuje zasady komunikacji z kobietą chorą onkologicznie i jej rodziną;</p> <p>W9. wyjaśnia problemy psychologiczne kobiet po mastektomii i po operacji usunięcia narządu rodniego;</p> <p>W10. przedstawia zasady wsparcia psychicznego pacjentki chorej onkologicznie i jej rodziny;</p> <p>W11. przedstawia problem stresu w pracy personelu medycznego świadczącego opiekę nad kobietą z chorobą nowotworową w obrębie narządu rodniego i piersi.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U1. prowadzić działania profilaktyczne w zakresie nowotworów narządu rodniego i piersi;</p> <p>U2. przeprowadzić badanie piersi i ocenić gruczoł piersiowy;</p> <p>U3. pobrać wymaz cytologiczny z szyjki macicy zgodnie z najnowszymi zaleceniami i zabezpieczyć pobrany materiał;</p> <p>U4. promować Populacyjny Program Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy oraz Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi;</p>

	<p>U5. udzielać wsparcia psychicznego kobiecie leczonej z powodu choroby nowotworowej i jej rodzinie oraz umożliwić zaspokojenie potrzeby opieki duchowej;</p> <p>U6. rozpoznać fazy stresu i wdrożyć adekwatne postępowanie;</p> <p>U7. ocenić stan psychiczny kobiety z nowotworem narządu rodnoego lub piersi;</p> <p>U8. komunikować się z chorą i jej rodziną;</p> <p>U9. przygotować psychicznie pacjentkę do różnych form terapii i walki z nowotworem;</p> <p>U10. współpracować z grupami wsparcia w chorobach onkologicznych;</p> <p>U11. zastosować metody pomocy psychologicznej wobec chorej z nowotworem narządu rodnoego lub piersi;</p> <p>U12. wskazać pacjentce możliwości rehabilitacji fizycznej i psychicznej.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. posługuje się zasadami etyki ogólnej i zawodowej w opiece nad pacjentką i jej rodziną oraz okazuje szacunek dla różnic światopoglądowych i kulturowych osób powierzonych opiece;</p> <p>K2. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K3. przejawia odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i osób powierzonych opiece;</p> <p>K4. wspiera kobietę w sytuacjach trudnych oraz wykazuje gotowość do działania w przypadku problemów pacjentki;</p> <p>K5. współpracuje z zespołem terapeutycznym oraz grupami wsparcia i samopomocy.</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

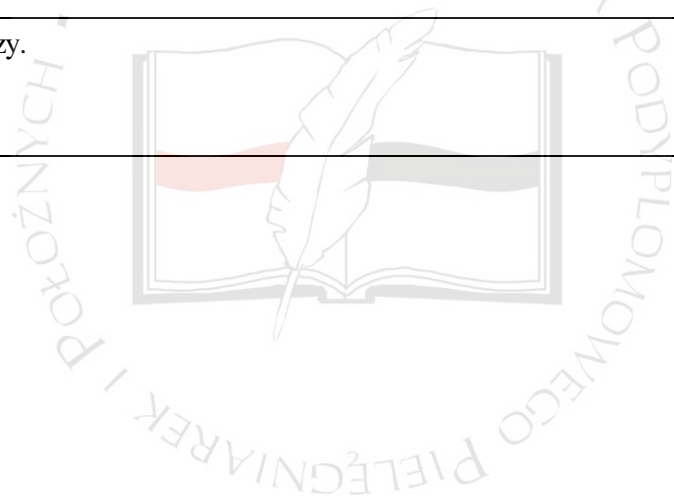
<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w zakresie odpowiadającym tematyce prowadzonych zajęć oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Położna: <ol style="list-style-type: none"> 1) stopień naukowy doktora; 2) tytuł magistra położnictwa, magistra pielęgniarstwa; 3) tytuł licencjata położnictwa i: <ol style="list-style-type: none"> a) tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego lub ginekologiczno-położniczego lub rodzinnego <u>lub</u> b) ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego <u>lub</u> c) ukończony kurs specjalistyczny <i>Onkologia ginekologiczna</i>; 4) tytuł magistra w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego lub ginekologiczno-położniczego lub rodzinnego. 2. Lekarz specjalista lub specjalizujący się w dziedzinie położnictwa i ginekologii lub onkologii klinicznej lub ginekologii onkologicznej – do realizacji zagadnień klinicznych. 3. Posiada ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne merytoryczne kwalifikacje odpowiadające tematyce prowadzonych zajęć, np. magister psychologii ze specjalizacją w zakresie psychologii klinicznej lub magister psychologii z doświadczeniem w pracy klinicznej lub w psychoterapii albo psychoonkolog.
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia</p>	<p>Wykłady – 9 godz. Ćwiczenia – 1 godz.</p>
<p>Stosowane metody dydaktyczne</p>	<p>Wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny, dyskusja, pokaz z instruktążem, ćwiczenia z fantomem.</p>
<p>Stosowane środki dydaktyczne</p>	<p>Rzutnik multimedialny, sprzęt do odtwarzania nośników elektronicznych, plansze, atlas anatomiczny, fantom piersi, tablica i flamastry.</p>
<p>Metody sprawdzania efektów</p>	<p>W zakresie wiedzy i umiejętności – ustala Organizator kształcenia.</p>

kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	W zakresie kompetencji społecznych – obserwacja uczestnicząca.
Treści modułu kształcenia	<p>1. Epidemiologia oraz etiologia chorób nowotworowych narządu rodnego i piersi: (wykład 1 godz.)</p> <p>1.1. Epidemiologia chorób nowotworowych u kobiet:</p> <p>1.1.1 zagrożenia nowotworami złośliwymi – struktura umieralności, lokalizacja nowotworów;</p> <p>1.1.2 zachorowalność na nowotwory narządu rodnego i piersi a umieralność w Polsce i na świecie;</p> <p>1.1.3 znaczenie danych epidemiologicznych w planowaniu działań prewencyjnych w zakresie chorób nowotworowych w populacji kobiet.</p> <p>1.2. Etiologia chorób nowotworowych narządu rodnego i piersi.</p> <p>2. Profilaktyka chorób nowotworowych u kobiet: (wykład 3 godz.)</p> <p>2.1. Profilaktyka pierwotna i wtórna nowotworów narządu rodnego:</p> <p>2.1.1. szczepienia przeciwko wirusowi HPV - rodzaje szczepionek, wskazania i przeciwwskazania, techniki wykonania szczepienia;</p> <p>2.1.2. aktualne wytyczne i zasady obowiązujące w czasie pobierania wymazu cytologicznego.</p> <p>2.2. Programy edukacyjne dotyczące zwalczania chorób nowotworowych – rola i zadania położnej w profilaktyce nowotworu szyjki macicy i nowotworu piersi.</p> <p>2.3. Populacyjny Program Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy.</p> <p>2.4. Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi.</p> <p>3. Rola położnej w nauce samobadania piersi: (ćwiczenia 1 godz.)</p> <p>3.1. Edukacja w zakresie:</p> <p>3.1.1. anatomii gruczołu piersiowego i węzłów chłonnych;</p> <p>3.1.2. umiejscowienia zmiany pierwotnej – częstość występowania zmian w poszczególnych kwadrantach;</p> <p>3.1.3. metod i technik samobadania piersi;</p> <p>3.1.4. zasad obowiązujących przy badaniu piersi.</p> <p>3.2. Kształtowanie umiejętności praktycznych w zakresie: samobadania piersi, oglądania, badania palpacyjnego.</p> <p>3.2.1. rozpoznawanie podejrzanych zmian w piersiach (zmiany widoczne, zmiany wyczuwalne);</p> <p>3.2.2. postępowanie w przypadku wybadania zmiany w piersi.</p> <p>4. Znaczenie i sposoby udzielania pomocy psychologicznej: (wykład 5 godz.)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> 4.1. Radzenie sobie ze stresem spowodowanym chorobą nowotworową: <ul style="list-style-type: none"> 4.1.1. stres w życiu człowieka; 4.1.2. fazy stresu psychicznego; 4.1.3. reakcje obronne w sytuacjach trudnych; 4.1.4. choroba jako sytuacja trudna, sytuacja frustracyjna; 4.1.5. potrzeby i emocje chorych onkologicznie; 4.1.6. kryzys w chorobie nowotworowej sposoby jego przezwycięzania. 4.2. Ogólne zasady wsparcia psychicznego chorych i ich rodzin: <ul style="list-style-type: none"> 4.2.1. cel i istota wsparcia psychicznego pacjentów dotkniętych chorobą nowotworową i ich rodzin; 4.2.2. rehabilitacja psychospołeczna – techniki wsparcia psychologicznego (dyrektywne, niedyrektywne); 4.2.3. rehabilitacja społeczno-zawodowa. 4.3. Ocena stanu psychicznego chorych. 4.4. Łagodzenie emocji ujemnych związanych z otrzymaniem niepomyślnej diagnozy. 4.5. Komunikacja z chorą i rodziną. 4.6. Problemy psychiczne kobiet „okaleczonych” leczeniem chirurgicznym chorób nowotworowych: <ul style="list-style-type: none"> 4.6.1. utrata kobiecości; 4.6.2. obawa, lęk, utrata męża, rodziny; 4.6.3. lęk przed śmiercią i umieraniem; 4.6.4. obawa, jak rodzina sobie później poradzi; 4.6.5. osamotnienie i brak zrozumienia. 4.7. Przygotowanie psychiczne pacjentki do różnych form terapii i walki z nowotworem. 4.8. Znaczenie grup wsparcia w rehabilitacji fizycznej i psychicznej pacjentek z chorobą nowotworową. 4.9. Problemy psychoonkologiczne rodziny: <ul style="list-style-type: none"> 4.9.1. pojawienie się choroby nowotworowej w rodzinie; 4.9.2. problem osierocenia rodziny; 4.9.3. wsparcie rodzin w chorobie i po zgonie najbliższych. 4.10. Profesjonalne metody pomocy psychologicznej: <ul style="list-style-type: none"> 4.10.1. metody łagodzenia niepokoju, lęku, bólu (niefarmakologiczne, psychoterapia). 4.11. Stres w pracy personelu medycznego. Problem wypalenia zawodowego.
--	---

<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de Walden-Gałuszko K.: <i>Psychoonkologia w praktyce klinicznej</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011 2. Markowska J. (red.): <i>Ginekologia onkologiczna</i>. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jeziorski A. (red.): <i>Onkologia. Podręcznik dla pielęgniarek</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015 2. Majewski S., Sikorski M.: <i>Szczepienia przeciw HPV. Profilaktyka raka szyjki macicy i innych zmian związanych z zakażeniami HPV</i>. Wyd. Czelej, Lublin 2006 3. Makara-Studzińska M., Iwanowicz-Palus G.: <i>Psychologia w położnictwie i ginekologii</i>. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2008 4. Spaczyński M., Kędzia W., Nowak-Markwitz E.: <i>Rak szyjki macicy – profilaktyka, diagnostyka i leczenie</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
<p>Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku gdy program kształcenia przewiduje</p>	<p>Nie dotyczy.</p>

5.2 MODUŁ II

Nazwa modułu	OPIEKA NAD KOBIETĄ Z CHOROBAĄ NOWOTWOROWĄ NARZĄDU RODNEGO
Cel kształcenia	Przygotowanie położnej do sprawowania opieki nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodne go.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W12. charakteryzuje metody stosowane w diagnostyce nowotworów narządu rodne go;</p> <p>W13. charakteryzuje poszczególne nowotwory narządu rodne go pod względem etiologii, rozpoznania histopatologiczne go, objawów klinicznych, podziału na stopnie kliniczne wg FIGO oraz zaawansowania nowotworu TNM;</p> <p>W14. omawia współczesne metody postępowania terapeutyczne go w nowotworach narządu rodne go w zależności od stopnia zaawansowania nowotworu;</p> <p>W15. omawia procedury przygotowania pacjentki do leczenia operacyjne go z powodu nowotworu narządu rodne go oraz zasady opieki nad pacjentką po zabiegu;</p> <p>W16. przedstawia przygotowanie pacjentki do radioterapii, brachyterapii, teleradioterapii oraz zasady opieki po zabiegu;</p> <p>W17. opisuje przygotowanie pacjentki do chemioterapii i opiekę po podaniu leków;</p> <p>W18. charakteryzuje opiekę nad pacjentką z nowotworem narządu rodne go poddaną hormonoterapii;</p> <p>W19. przedstawia objawy, metody rozpoznawania powikłań po chemioterapii oraz omówi sposoby zapobiegania im i ich leczenia;</p> <p>W20. przedstawia objawy, metody rozpoznawania powikłań po radioterapii , chemioterapii, hormonoterapii, immunoterapii oraz sposoby zapobiegania im i ich leczenia;</p> <p>W21. charakteryzuje zasady wczesnej rehabilitacji kobiety leczone j z powodu nowotworu narządu rodne go;</p> <p>W22. przedstawia przygotowanie pacjentki poddanej leczeniu z powodu nowotworów narządu rodne go do samoopieki oraz rodziny do opieki nad pacjentką.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U13. uczestniczyć w diagnostyce chorób nowotworowych narządu rodne go oraz w przygotowaniu kobiety do badania;</p> <p>U14. interpretować wyniki badań diagnostycznych stosowanych w ginekologii, w tym badania cytologiczne go;</p>

	<p>U15. przygotować pacjentkę do operacyjnego leczenia choroby nowotworowej narządu rodnego oraz sprawować opiekę po zabiegu;</p> <p>U16. wdrożyć adekwatne postępowanie w powikłaniach wynikających z procesu leczenia lub procesu chorobowego;</p> <p>U17. sprawować opiekę nad pacjentką poddaną leczeniu metodą brachyterapii lub teleterapii, a także udzielić informacji na temat zasad zachowania się pacjentki podczas leczenia tymi metodami;</p> <p>U18. przygotować pacjentkę do chemioterapii oraz planować i realizować opiekę;</p> <p>U19. przygotować pacjentkę z nowotworem narządu rodnego do radioterapii, planować i realizować opiekę podczas radioterapii i po jej zakończeniu;</p> <p>U20. zapobiegać skutkom ubocznym chemioterapii i radioterapii oraz wdrożyć adekwatne postępowanie w przypadku wystąpienia powikłań;</p> <p>U21. edukować pacjentkę i jej rodzinę w zakresie rehabilitacji wczesnej kobiet po leczeniu onkologicznym narządu rodnego;</p> <p>U22. planować postępowanie pielęgnacyjno-terapeutyczne u pacjentki z nowotworem narządu rodnego;</p> <p>U23. opracować plan opieki i organizować proces pielęgnowania pacjentki poddanej leczeniu w oddziale onkologii ginekologicznej.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. posługuje się zasadami etyki ogólnej i zawodowej w opiece nad pacjentką i jej rodziną oraz okazuje szacunek dla różnic światopoglądowych i kulturowych osób powierzonych opiece;</p> <p>K2. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K3. przejawia odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i osób powierzonych opiece;</p> <p>K4. wspiera kobietę w sytuacjach trudnych oraz wykazuje gotowość do działania w przypadku problemów pacjentki;</p> <p>K5. współpracuje z zespołem terapeutycznym oraz grupami wsparcia i samopomocy.</p>
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

<p>Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie</p>	<p>Wykładowcą może być osoba mająca nie mniej niż 5-letni staż zawodowy w zakresie odpowiadającym tematyce prowadzonych zajęć oraz spełnia co najmniej jeden z warunków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Położna: <ol style="list-style-type: none"> 1) stopień naukowy doktora; 2) tytuł magistra położnictwa, magistra pielęgniarstwa; 3) tytuł licencjata położnictwa i: <ol style="list-style-type: none"> a) tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego lub ginekologiczno-położniczego lub rodzinnego <u>lub</u> b) ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego <u>lub</u> c) ukończony kurs specjalistyczny <i>Onkologia ginekologiczna</i>; 4) tytuł magistra w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia i tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego lub ginekologiczno-położniczego lub rodzinnego. 2. Lekarz specjalista lub specjalizujący się w dziedzinie położnictwa i ginekologii lub chirurgii onkologicznej lub ginekologii onkologicznej lub onkologii klinicznej lub radioterapii onkologicznej lub radiologii i diagnostyki obrazowej – do realizacji zagadnień klinicznych. 3. Osoba posiadająca ukończone studia wyższe na kierunku mającym zastosowanie w ochronie zdrowia lub inne merytoryczne kwalifikacje odpowiadające tematyce prowadzonych zajęć, np. magister rehabilitacji/fizjoterapii.
<p>Wymagania wstępne</p>	<p>–</p>
<p>Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia</p>	<p>Wykłady – 23 godz. Ćwiczenia – 2 godz. Staż – 35 godz.</p>
<p>Stosowane metody dydaktyczne</p>	<p>Wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny, ćwiczenia, dyskusja, studium przypadku, burza mózgów.</p>
<p>Stosowane środki dydaktyczne</p>	<p>Rzutnik multimedialny, sprzęt do odtwarzania nośników elektronicznych, plansze, tablica i flamastry.</p>
<p>Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia</p>	<p>W zakresie wiedzy i umiejętności – ustala Organizator kształcenia. W zakresie kompetencji społecznych – obserwacja uczestnicząca.</p>

modułu	
Treści modułu kształcenia	<p>1. Wykrywanie i rozpoznawanie chorób nowotworowych narządu rodnego: (wykład 1 godz.)</p> <p>1.1. Diagnostyka nowotworów narządu rodnego kobiety:</p> <p>1.1.1. Diagnostyka kliniczna: badanie podmiotowe i przedmiotowe, badania obrazowe, badania biochemiczne.</p> <p>1.1.2. Zabiegi diagnostyczne: wycinki z szyjki macicy, frakcjonowane skrobanie macicy, histeroskopia diagnostyczna, laparoscopia diagnostyczna, biopsja celowana, operacja zwiadowcza.</p> <p>1.1.3. Diagnostyka histopatologiczna.</p> <p>1.1.4. Badania genetyczne.</p> <p>2. Rodzaje chorób nowotworowych narządu rodnego: (wykład 6 godz.)</p> <p>2.1. Nowotwory szyjki macicy:</p> <p>2.1.1. Etiopatogeneza nowotworu szyjki macicy;</p> <p>2.1.2. Obraz kliniczny nowotworu szyjki macicy.</p> <p>2.2. Nowotwory trzonu macicy:</p> <p>2.2.1. mięśniaki macicy;</p> <p>2.2.2. nowotwór trzonu macicy.</p> <p>2.3. Nowotwory jajnika:</p> <p>2.3.1. objawy kliniczne nowotworów jajnika;</p> <p>2.3.2. metody diagnostyczne stosowane w rozpoznawaniu nowotworu jajnika;</p> <p>2.3.3. stopnie klinicznego zaawansowania nowotworu jajnika wg FIGO;</p> <p>2.3.4. nowotwory gonadalne i gerynialne jajnika;</p> <p>2.3.5. postępowanie terapeutyczne;</p> <p>2.3.6. wyniki leczenia i rokowanie w raku jajnika;</p> <p>2.3.7. powikłania występujące w przypadku guzów jajnika.</p> <p>2.4. Nowotwory pochwy:</p> <p>2.4.1. obraz kliniczny pierwotnego raka pochwy;</p> <p>2.4.2. umiejscowienie i sposób szerzenia się;</p> <p>2.4.3. klasyfikacja stopnia zaawansowania nowotworów pochwy wg FIGO;</p> <p>2.4.4. rozpoznanie raka pochwy;</p>

	<p>2.4.5. postępowanie terapeutyczne w nowotworach pochwy;</p> <p>2.4.6. operacja paliatywna.</p> <p>2.5. Nowotwory sromu:</p> <p>2.5.1. histopatologiczny podział nowotworu sromu;</p> <p>2.5.2. objawy kliniczne;</p> <p>2.5.3. diagnostyka;</p> <p>2.5.4. klasyfikacja stopnia zaawansowania nowotworu sromu według systemu TNM, FIGO;</p> <p>2.5.5. stopień kliniczny a wybór metody leczenia;</p> <p>2.5.6. postępowanie terapeutyczne w nowotworze sromu;</p> <p>2.5.7. wczesne i późne powikłania w nowotworze sromu.</p> <p>2.6. Nowotwory jajowodów:</p> <p>2.6.1. cechy kliniczne raka jajowodu;</p> <p>2.6.2. kryteria o pierwotnej lokalizacji nowotworu w jajowodzie;</p> <p>2.6.3. zmodyfikowana klasyfikacja raka jajowodu wg FIGO;</p> <p>2.6.4. diagnostyka;</p> <p>2.6.5. postępowanie terapeutyczne.</p> <p>2.7. Nowotwory mezenchymalne złośliwe (mięsaki):</p> <p>2.7.1. patogeneza;</p> <p>2.7.2. objaw kliniczny mięsaków, klasyfikacja kliniczna;</p> <p>2.7.3. rozpoznanie: badanie cytologiczne, USG, biopsja endometrium, badanie histopatologiczne;</p> <p>2.7.4. postępowanie terapeutyczne.</p> <p>3. Sposoby leczenia nowotworów narządu rodnej kobiety: (wykład 8 godz.)</p> <p>3.1. Leczenie chirurgiczne:</p> <p>3.1.1. podział kliniczny i histopatologiczny nowotworów narządu rodnej kobiety, stopień ich zaawansowania a rozległość zabiegu operacyjnego;</p> <p>3.1.2. wskazania, przeciwwskazania;</p> <p>3.1.3. przygotowanie pacjentki do zabiegu operacyjnego;</p> <p>3.1.4. stosowanie aseptyki onkologicznej;</p> <p>3.1.5. powikłania śród i pooperacyjne;</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> 3.1.6. postępowanie po zabiegu operacyjnym; 3.1.7. ocena stopnia nasilenia bólu oraz postępowanie przeciwbólowe po zabiegach operacyjnych połączonych z różnie rozległym urazem tkanek; 3.1.8. wskazania co do dalszej terapii i badań kontrolnych; 3.1.9. edukacja pacjentki przed wypisem do domu. 3.2. Radioterapia: <ul style="list-style-type: none"> 3.2.1. podział ze względu na stopień zaawansowania nowotworu (radioterapia radykalna, paliatywna, objawowa); 3.2.2. podział ze względu na sposób napromieniania (brachyterapia – BTH, teleradioterapia – RTH); 3.2.3. fizyczne aspekty promieniowania (promieniowanie elektromagnetyczne, cząsteczkowe); 3.2.4. mechanizm działania promieni na komórki; 3.2.5. energia promieniowania: radioterapia konwencjonalna, radioterapia megawoltowa, brachyterapia; 3.2.6. organizacja procesu planowania radioterapii; 3.2.7. standardy postępowania terapeutycznego w leczeniu z udziałem radioterapii nowotworów narządu rodowego i gruczołu piersiowego; 3.2.8. strategia leczenia skojarzonego: leczenie sekwencyjne (indukcyjne, uzupełniające), równoczesowe, naprzemienne; 3.2.9. kliniczne korzyści leczenia skojarzonego; 3.2.10. zasady ochrony radiologicznej; 3.2.11. przygotowanie pacjentki do radioterapii i opieka po radioterapii. 3.3. Chemioterapia: <ul style="list-style-type: none"> 3.3.1. wskazania, przeciwwskazania; 3.3.2. schematy leczenia nowotworów narządu rodowego; 3.3.3. drogi podawania leków przeciwnowotworowych; 3.3.4. przygotowanie pacjentki do chemioterapii; 3.3.5. opieka nad pacjentką w okresie chemioterapii; 3.3.6. profilaktyka i leczenie powikłań chemioterapii; 3.3.7. opieka nad pacjentką pomiędzy kolejnymi cyklami chemioterapii. 3.4. Neoadjuwantowa chemioterapia, dootrzewnowa chemioterapia perfuzyjna w hipertermii (HIPEC) i inne.
--	---

	<p>3.5. Hormonoterapia.</p> <p>3.6. Immunoterapia.</p> <p>3.7. Leczenie systemowe nowotworów.</p> <p>4. Rak narządu rodnego w ciąży. (wykład 0,5 godz.)</p> <p>5. Rozrosty i nowotwory trofoblastu. Rak kosmówki. (wykład 0,5 godz.)</p> <p>6. Powikłania i działania uboczne związane z leczeniem nowotworów: (wykład 2 godz.)</p> <p>6.1. Objawy uboczne chemioterapii:</p> <p>6.1.1. uszkodzenie szpiku kostnego;</p> <p>6.1.2. zaburzenia ze strony układu pokarmowego;</p> <p>6.1.3. wypadanie włosów;</p> <p>6.1.4. infekcje z powodu leukopenii.</p> <p>6.2. Objawy uboczne radioterapii:</p> <p>6.2.1. odczyny popromienne wczesne (zaczerwienienie, oparzenie);</p> <p>6.2.2. odczyny popromienne późne.</p> <p>6.3. Objawy uboczne hormonoterapii.</p> <p>6.4. Objawy uboczne immunoterapii.</p> <p>7. Pielęgnowanie pacjentki z nowotworami narządu rodnego z uwzględnieniem specyfiki pielęgnowania przed terapią i po terapii: (wykład 3 godz., ćwiczenia 2 godz.)</p> <p>7.1. Przygotowanie do systemowego leczenia przeciwnowotworowego.</p> <p>7.2. Planowanie i realizacja opieki.</p> <p>7.3. Ocena podjętych działań.</p> <p>7.4. Dokumentowanie przebiegu pielęgnacji i leczenia.</p> <p>7.5. Najczęstsze problemy pielęgnacyjne pacjentek podczas leczenia systemowego.</p> <p>7.6. Edukacja pacjentki i jej rodziny.</p> <p>7.7. Przygotowanie pacjentki do samoopieki.</p> <p>8. Rehabilitacja wczesna kobiet po leczeniu onkologicznym narządu rodnego. (wykład 1 godz.)</p> <p>9. Współpraca z rodziną pacjentki poddanej terapii: (wykład 1 godz.)</p> <p>9.1. Przygotowanie rodziny do sprawowania opieki nad kobietą z chorobą nowotworową narządu rodnego w warunkach domowych.</p>
--	--

	<p>9.2. Przygotowanie rodziny do wspierania chorej w trakcie leczenia i po terapii.</p> <p>9.3. Przygotowanie rodziny do życia z chorobą lub z pewnymi ograniczeniami.</p>
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Berek J. S., Nowak E.: <i>Ginekologia</i>. Tom 4. Medipage, Warszawa 2008, wyd. 1 2. Jeziorski A. (red.): <i>Onkologia. Podręcznik dla pielęgniarek</i>. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015 3. Kędzia H., Kędzia W.: <i>Nowotwory narządów płciowych kobiety. Diagnostyka patomorfologiczna. Postępowanie kliniczne</i>. MedPharm Polska, Wrocław 2010 4. Markowska J. (red.): <i>Ginekologia onkologiczna</i>. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Frączek M.: <i>Podstawy diagnostyki i terapii nowotworów</i>. Wyd. Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2008 2. Jassem J., Krzakowski M.: <i>Leczenie wspomagające w onkologii</i>. Via Medica, Gdańsk 2013 3. Koper A., Wrońska I.: <i>Problemy pielęgnacyjne pacjentów z chorobą nowotworową</i>. Wyd. Czelej, Lublin 2003 4. Nowicki A.: <i>Pielęgniarstwo onkologiczne</i>. Wyd. Termedia, Poznań 2009 5. Szawłowski A.W.: <i>Powikłania chirurgii onkologicznej</i>. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2014 6. Szawłowski A.W., Wallner G.: <i>Stany nagłe w onkologii. Występowanie i leczenie</i>. Tom 1-2. Wyd. Termedia. Poznań 2015 7. Śpiewankiewicz B. (red.): <i>Powikłania pooperacyjne w ginekologii</i>. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2009 8. Wcisło G., Szczylik C. (red.): <i>Rak jajnika</i>. Wyd. Termedia, Poznań 2011 9. Woźniewski M.: <i>Fizjoterapia w onkologii</i>. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2012
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku gdy program kształcenia przewiduje	Staż: Oddział ginekologii onkologicznej – 35 godz.

5.3 MODUŁ III

Nazwa modułu	OPIEKA NAD KOBIETĄ Z CHOROBAĄ NOWOTWOROWĄ PIERSI
Cel kształcenia	Przygotowanie położnej do sprawowania kompleksowej opieki nad kobietą z chorobą nowotworową piersi.
Efekty kształcenia dla modułu	<p>W wyniku kształcenia uczestnik kursu:</p> <p>W zakresie wiedzy:</p> <p>W23. charakteryzuje objawy kliniczne nowotworów piersi i metody ich diagnozowania;</p> <p>W24. przedstawia klasyfikację kliniczną nowotworów piersi;</p> <p>W25. opisuje metody leczenia nowotworu piersi;</p> <p>W26. omawia procedury przygotowania pacjentki do zabiegu operacyjnego z powodu choroby nowotworowej piersi oraz procedury pielęgnacji po zabiegu;</p> <p>W27. omawia zasady przygotowania pacjentki do samoopieki w domu po leczeniu choroby nowotworowej piersi;</p> <p>W28. wskazuje grupy wsparcia dla kobiet po mastektomii i omawia zasady oraz cele działania klubu „Amazonki”;</p> <p>W29. omawia zasady informowania pacjentki po mastektomii o możliwościach wykonania rekonstrukcji piersi lub protezy piersi;</p> <p>W30. przedstawia rehabilitację wczesną i późną kobiety po operacji nowotworu piersi;</p> <p>W31. przedstawia zasady opieki nad pacjentką po odtworzeniu piersi i zasady rehabilitacji po zabiegu odtwórczym.</p> <p>W zakresie umiejętności potrafi:</p> <p>U24. uczestniczyć w różnych metodach diagnostyki chorób nowotworowych piersi, przygotować pacjentkę i asystować do badań diagnostycznych;</p> <p>U25. przygotować psychicznie i fizycznie pacjentkę do leczenia operacyjnego nowotworu piersi (mastektomii);</p> <p>U26. zaplanować i realizować opiekę nad pacjentką po mastektomii;</p> <p>U27. pielęgnować ranę pooperacyjną po mastektomii;</p> <p>U28. wdrożyć działania rehabilitacyjne po mastektomii we wczesnym i późnym okresie pooperacyjnym;</p> <p>U29. przestrzegać zasad rehabilitacji po mastektomii oraz instruować pacjentkę z zakresu ćwiczeń obręczy barkowej i masażu ułatwiającego odpływ chłonki;</p> <p>U30. udzielić wsparcia psychicznego pacjentce i jej rodzinie;</p> <p>U31. przestrzegać zasad leczenia systemowego i skojarzonego nowotworu piersi;</p> <p>U32. sprawować opiekę pielęgniarską podczas skojarzonego leczenia nowotworu piersi;</p>

	<p>U33. przygotować pacjentkę do protezowania, poinformować o rodzajach i sposobach protezowania;</p> <p>U34. udzielić wskazówek pacjentce i jej rodzinie na temat samopielęgnacji oraz rehabilitacji po wypisaniu ze szpitala;</p> <p>U35. planować i realizować działania mające na celu zapobieganie powikłaniom wynikającym z mastektomii i operacji odtwórczych piersi.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych:</p> <p>K1. posługuje się zasadami etyki ogólnej i zawodowej w opiece nad pacjentką i jej rodziną oraz okazuje szacunek dla różnic światopoglądowych i kulturowych osób powierzonych opiece;</p> <p>K2. przestrzega praw pacjenta;</p> <p>K3. przejawia odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i osób powierzonych opiece;</p> <p>K4. wspiera kobietę w sytuacjach trudnych oraz wykazuje gotowość do działania w przypadku problemów pacjentki;</p> <p>K5. współpracuje z zespołem terapeutycznym oraz grupami wsparcia i samopomocy.</p>
--	---

